

Управління культури і туризму
Черкаської облдержадміністрації
Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка

**Документні ресурси
публічних бібліотек області**
(Аналіз за період 2004 – 2008 рр.)

Черкаси 2009

Бібліотечний фонд – головне джерело задоволення духовних і професійних потреб як суспільства в цілому, так і окремих його громадян, а тому є основою діяльності бібліотеки.

Використання бібліотечного фонду в значній мірі залежить від його формування та поповнення. Вивченню цього питання ОУНБ імені Тараса Шевченка приділялась увага в 2002 – 2004 рр.

Цей аналіз підготовлений на основі статистичних та текстових звітів бібліотек за 2004 – 2008 роки, матеріалів виїздів на місце. Окремі показники узагальнено та згруповано у таблицях.

Станом на 01.01.2009 р. діяльність 752 бібліотек області характеризувалась такими показниками: загальний обсяг бібліотечного фонду – 11475,2 тис. пр. (таблиця №1), кількість користувачів – 691368 осіб, книговидача склала 14412,3 тис. пр. видань.

За період з 2004 по 2009 рік кількісні показники зменшились: бібліотечний фонд на 901798 пр., користувачів на 25483 особи, книговидач на 573865 пр.

За п'ять років із фондів бібліотек області вибуло 1397715 пр. документів, що на 730,4 тис. пр. більше в порівнянні до надходження.

За цей період до бібліотек області надійшло 559245 пр. (таблиця 2), що в середньому щорічно складає 111849 пр., зокрема в загальному на одну бібліотеку (без обласних) 148 пр., ЦРБ – 1274 пр., ЦМБ – 1532 пр.

Якщо в Черкаському та Золотоніському районах на одну бібліотеку припадає відповідно по 187 та 161 пр., то в Монастирищенському та Христинівському – 39-35 пр.

“Державна програма поповнення бібліотечних фондів до 2005 року” не виправдала надій бібліотек.

За 2004 рік використано коштів на придбання літератури з місцевих бюджетів у розмірі 158 тис. грн, що в десять разів менше, ніж передбачалося. Здійснити оновлення бібліотечних фондів, як передбачалося програмою, не вдалося жодній бібліотеці.

В останні роки поповнення фондів бібліотек області відбувається за рахунок: державного замовлення – це програма випуску друкованої продукції “Українська книга”, Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004 – 2010 рр.;

благодійних фондів “Сейбр – світло”, “Україна 3000”, “Смолоскип”; місцевих бюджетів, спонсорських коштів, подарунків, платних послуг, обмінно-резервних фондів тощо.

В цілому за період з 2004 по 2009 роки на придбання літератури з місцевих бюджетів використано 672470 грн, що в середньому 134500 грн за рік. На одну бібліотеку це склало 179 грн. По районах спостерігається велика строкатість, наприклад: у Черкаському – 370 грн, а в Христинівському – 6 грн.

Придбано кількість літератури і використано коштів із місцевих бюджетів по роках:

2004	–	7440 пр.	–	129179 грн
2005	–	3200 пр.	–	65986 грн
2006	–	4544 пр.	–	50216 грн
2007	–	9276 пр.	–	164815 грн
2008	–	5097 пр.	–	266274 грн

Залишившись в стані обмеженого фінансування, працівники бібліотек області здійснюють пошук позабюджетних коштів, впроваджуючи і розширюючи основні засади маркетингу у відносинах з читачами, зокрема збільшують коло додаткових сервісних послуг.

В результаті такої діяльності за 5 років бібліотеки додатково отримали 1310479 грн. Використали на придбання літератури 614822 грн. По роках це виглядає так:

	Отримано всього	Використано на при- дбання літератури	Придбано книг
2004	176988	86956	11601
2005	211020	116409	10672
2006	248600	121400	10586
2007	304171	152914	9425
2008	396690	137143	11651

Поліпшенню складу фондів сприяє акція “Подаруй бібліотеці книгу”, в результаті якої до бібліотек області від користувачів та авторів надійшло 48332 пр. книг, що становить в середньому

13 книг на 1 бібліотеку в рік. В Черкаській МЦБС цей показник склав 70 пр., Драбівській ЦБС – 22, тоді як в Уманській РЦБС – 4,6 пр., в Кам'янській – 5 пр.

Важливим аспектом у формуванні фондів ЦБС області є надходження краєзнавчих видань, створення бази даних краєзнавчої літератури. Бібліотеки підтримують дружні зв'язки з місцевими письменниками, краєзнавцями, запрошують їх на зустрічі, проводять презентації їх книг, отримують літературу для поповнення своїх фондів. Таким чином значно поповнили свої фонди бібліотеки Золотоніської, Тальнівської, Монастирищенської, Корсунь-Шевченківської, Смілянської та інших районних та міських ЦБС.

Проте, нові надходження в повній мірі не задовольняють запити користувачів, їх могли б компенсувати періодичні видання, але в окремих ЦБС питання з передплатою складне, особливо в сільських бібліотеках. Якщо центральні міські і районні бібліотеки передплачують в основному від 40 до 80 назв газет та журналів, то сільські бібліотеки, зокрема Лисянського району, мають 11 пр. на 25 бібліотек, Христинівського 21 пр. на 28 бібліотек тощо.

Дещо краще забезпечені періодичними виданнями сільські бібліотеки Драбівського, Городищенського, Золотоніського, Уманського, Черкаського, Чернобаївського районів, де на одну бібліотеку передплачується від 5 до 10 назв газет та журналів.

Значний вплив на поліпшення змісту, актуальності, підтримки належного рівня інформативності документного фонду має робота по його очищенню від застарілої за змістом, непрофільної, надмірно дублетної літератури.

У фондах сільських бібліотек ще багато такої літератури. Підтвердженням цього є показник книгозабезпеченості. За нормами для сільських бібліотек, він має становити 4-6 книг на одного жителя. В наших бібліотеках він сягає 10, а в Канівському районі – 19, у Маньківському – 18 пр. Це свідчить про переважаність фондів і їх вкрай низьку обертаність. Найбільш оптимальним показником обертаності є 3, у бібліотеках області він складає 1,4. Найвищий показник обертаності в Черкаському і Шпо-

лянському районах 2,1, найнижчий у Канівському 0,6 (таблиця №7).

За період, що вивчався, з фондів бібліотек вибуло 1397715 пр. (таблиця №3). Аналіз свідчить, що вибуття з фондів бібліотек у 2,6 разів більше від надходження.

Оновлення фондів на дуже низькому рівні, оскільки в нинішніх умовах, через відсутність фінансування, комплектування відбувається епізодично, безсистемно.

Аналіз складу фонду за мовною ознакою свідчить про деяке збільшення у фондах бібліотек літератури українською мовою.

З таблиці №4 видно, що оновлення фондів українською мовою має нестійку тенденцію. В різні роки цей показник то збільшувався, то зменшувався через нестабільність у системі книгопостачання бібліотек.

В цілому по області в порівнянні до 2004 р. відбулося оновлення бібліотечних фондів документами українською мовою на 1%. В таких містах, як Сміла, Умань, Черкаси – 3-5%. Покращився цей показник і в більшості районів ЦБС.

Аналіз використання документів бібліотеками області свідчить про зменшення цього показника за 2004 – 2008 рр. на 573865 пр. (таблиця №5).

Тому одним з важливих напрямків роботи бібліотек області по обслуговуванню користувачів є вивчення попиту на книги та інформацію, сучасних читацьких уподобань.

З цією метою проводились соціологічні, моніторингові дослідження, соціологічні розвідки.

ОУНБ імені Тараса Шевченка проведено соціологічні дослідження з таких питань: “Інформаційні потреби користувачів та стан їх задоволення”; “Відповідність краєзнавчих інформаційних ресурсів запитам і потребам користувачів”; “Стан задоволення запитів користувачів у читальному залі гуманітарних наук”; “Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію щодо її видання та перевидання” (загальнодержавна).

Районні та міські бібліотеки проводили дослідження за темами: “Інформаційні потреби соціально-незахищених категорій населення”, “Попит на вітчизняну книжкову продукцію” (Кор-

сунь-Шевченківська ЦРБ); “Задоволеність обслуговування в бібліотеці та ваша думка щодо розширення бібліотечних послуг”, “Сільська бібліотека – центр доступу до соціально-значимої інформації”, “Молодь села – користувачі сільської бібліотеки (Черкаський РОМЦ); “Ефективність масових заходів”, “Використання періодичних видань”, “Ефективність книжкових виставок” (Городищенська ЦРБ ім. В. Симиренка); “Вивчення якості бібліотечного обслуговування” (Золотоніська ЦРБ); “Вивчення змін, що відбулися в структурі читацького контингенту щодо їх інформаційних потреб”, “Краща книга року” (Черкаська ЦМБ) тощо. ОУНБ бібліотеки області взяли участь у соціологічному дослідженні “Сільська бібліотека на мапі України” та “Публічні бібліотеки Черкащини в контексті соціокультурного простору регіону”.

Отримані дані цих досліджень використовуються ОУНБ, районними, міськими ЦБС для активізації використання та поповнення бібліотечного фонду, рівня обслуговування та повного задоволення читацьких запитів тощо.

Аналіз вивчення незадоволеного читацького попиту на вітчизняну книжкову продукцію за 2006 – 2007 роки показав, що динаміка читання користувачів, їх інформаційні потреби та запити значно змінилися. З розвитком сучасних інформаційних технологій розширився діапазон поінформованості читачів про видання сучасної художньої та галузевої літератури.

Все більше потреб виникає у читачів на твори, видані українською мовою (таблиця №6). Так значно збільшилась видача творів українською мовою в Уманській МЦБС з 48,7% до 60,8% у Смілянській МЦБС – з 46,1 до 52,7%. Збільшився цей показник у більшості районних ЦБС (Городищенській, Драбівській, Жашківській, Звенигородській, Золотоніській, Монастирищенській, Чернобаївській та ін.).

Збільшення показників видачі фонду україніки свідчить не тільки про затребуваність цього документного масиву, а й про активну роботу бібліотечних працівників щодо популяризації видань державною мовою.

За цей період зменшилась кількість відмовлень на літературу з питань історії України, народознавства, економіки, народної медицини тощо.

Бібліотеки області за останні роки отримали літературу згідно Державної програми функціонування української мови до 2010 року.

Аналіз показав, що найбільш вдалими для задоволення запитів користувачів були видання, як: Тлумачний словник сучасної української мови; Українська мова. Енциклопедія; Енциклопедія історії України; Великий енциклопедичний юридичний словник; Матіос М. Солодка Даруся; Дяченки С. і Т. Шрам та інші.

За результатами вивчення читацьких запитів здійснювалось докоплектування відсутніх в бібліотеках видань придбаних за рахунок коштів, від надання платних послуг, що на сьогодні є недостатнім.

У бібліотеках, особливо сільських, не вистачає популярної, навчальної, та довідкової літератури, книг з питань краєзнавства, природничих наук, права, культури, мистецтва, а також художніх творів сучасних українських письменників.

У бібліотеках відсутні твори авторів-лауреатів Національної премії імені Тараса Шевченка (останніх років).

Сільські бібліотеки практично не мають вітчизняних періодичних видань.

Виходячи з цього, бібліотечні працівники спрямовують свою діяльність на більш повне розкриття наявних інформаційно-документних ресурсів різними формами і методами. З цією метою увазі відвідувачів пропонуються виставки, на яких експонуються забута література, книги, що мало використовуються. Постійно проводяться презентації нових видань. Інформація про всю літературу, що надійшла до бібліотеки, в обов'язковому порядку доводиться до користувачів за допомогою картотеки "Нові надходження", днів інформації "В бібліотеку надійшли...", або окремого стелажа "Нова література". Окремі ЦРБ області (Городищенська, Звенигородська, Корсунь-Шевченківська, Золотоніська, Чорнобаївська, Шполянська) видають буклети: "Книги нової України", "Новини – на наших полицях" (серії "Художня лі-

тература”, “Галузева література”, “Черкащина в книжкових новинах”, “Золота підкова Черкащини” тощо).

Більшість центральних бібліотек готує передачі “Нові українські видання” по місцевому радіомовленню, Шполянська ЦРБ в газеті “Шполянські вісті” має рубрику “Районна бібліотека інформує” тощо.

Аналіз стану фондів та їх використання протягом 2004 – 2008 років виявив проблеми, які кожна бібліотека вирішує самостійно. Найбільшою проблемою для всіх бібліотек є фінансова, яку без допомоги держави бібліотеки вирішити не в змозі.

Книжковий фонд бібліотек області (таблиця №1)

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
1	Ватутінська МЦБС	119114	120361	121629	122565	117155
2	Смілянська	268771	262174	255085	253750	236423
3	Уманська	310927	309772	304201	299761	285907
4	Черкаська	542358	534610	521747	502943	498966
5	Золотоніська	30610	29189	29755	29353	26852
6	Канівська	132250	131915	130438	129761	127889
7	ім. А. Гайдара	55348	54644	53950	52036	
	Всього по МЦБС	1459372	1442665	1416805	1390172	1293192
8	Городищенська	451351	440781	436149	429142	419790
9	Драбівська	456218	447209	441179	430670	414133
10	Жашківська	371674	367222	363990	356909	352873
11	Звенигородська	328026	322594	313145	307016	308140
12	Золотоніська	609947	595641	559204	553470	516147
13	Кам'янська	276556	271015	266250	260852	255435
14	Канівська	451803	447875	448893	434139	435556
15	Катеринопільська	437357	429406	426513	400741	393863
16	К.-Шевченківська	491316	479523	478207	477291	468841
17	Лисянська	321992	320305	322649	319348	309211
18	Маньківська	496057	487076	486923	470448	463693
19	Монастирищенська	287959	284147	280484	280417	275969
20	Смілянська	442317	437929	423480	411321	353484
21	Тальнівська	333450	321817	321703	316745	297571
22	Уманська	441132	441438	446655	445458	428073
23	Христинівська	427815	424408	418910	407597	395580
24	Черкаська	290770	284334	280262	271943	266935
25	Чигиринська	355515	320367	308034	298728	285570
26	Чорнобаївська	470732	458809	450957	446135	431622
27	Шполянська	331651	332256	324377	319498	290609
	Всього по РЦБС	8073639	7914152	7837964	7637868	7363100
	Всього по ЦБС	9533018	9356817	9254769	9028040	8656292
	ОУНБ	2359529	2363069	2363646	2357316	2337969
	ОЮБ	163968	165-6733	170483	172680	162731
	ОБД	320449	320092	320868	320748	318174
	Всього по області	12376964	12206711	12109776	11878784	11475166

Надходження документів (таблиця №2)

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
1	Ватутінська МЦБС	1692	1519	2053	1336	1719
2	Смілянська	10418	6476	7401	7001	7393
3	Уманська	4275	5306	4827	3714	3920
4	Черкаська	6922	5913	8547	7672	8712
5	Золотоніська	413	555	566	412	766
6	Канівська	2688	2665	2846	1592	1832
7	ім. А. Гайдара	559	516	1112	640	
	Всього по МЦБС	26967	22956	27352	22367	24392
8	Городищенська	4044	2898	5177	3725	3604
9	Драбівська	3267	3292	8281	5802	4870
10	Жашківська	1836	2115	4941	3075	2732
11	Звенигородська	3820	3524	5606	7261	8597
12	Золотоніська	5675	3168	23506	7119	6374
13	Кам'янська	3569	1825	4736	2295	2872
14	Канівська	1498	5403	2920	1259	1693
15	Катеринопільська	3284	1931	4357	5638	3222
16	К.-Шевченківська	4013	5865	8179	6747	4126
17	Лисянська	2450	2551	4014	3050	1732
18	Маньківська	2334	2976	5197	3969	2713
19	Монастирищенська	3765	4149	6451	3736	3459
20	Смілянська	2993	3472	5782	3362	3947
21	Тальнівська	4190	4794	5736	4716	4829
22	Уманська	3349	4489	7737	5001	4749
23	Христинівська	2170	2096	3277	1693	1364
24	Черкаська	8723	5182	8851	6537	5994
25	Чигиринська	3207	8629	4158	1589	1260
26	Чорнобаївська	2967	5291	5836	5522	3525
27	Шполянська	4666	5025	7133	4424	6908
	Всього по РЦБС	71820	78615	131875	86520	78570
	Всього по ЦБС	98787	101631	159227	108887	102912
	ОУНБ	10155	8898	8661	8530	8816
	ОЮБ	4389	4247	4509	4138	5114
	ОБД	5947	4679	7646	4356	5716
	Всього по області	11278	119455	180043	125911	122558

Вибуття документів (таблиця №3)

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
1	Ватутінська МЦБС	316	272	785	400	7129
2	Смілянська	14728	13073	14490	8336	24720
3	Уманська	8221	6461	10398	8154	17774
4	Черкаська	33690	13667	21410	26476	12689
5	Золотоніська	147	1976	-	811	3270
6	Канівська	2865	3000	4323	2269	3704
7	ім. А. Гайдара	1439	1221	1806	2554	-
	Всього по МЦБС	61406	39670	53212	49000	69286
8	Городищенська	8346	13468	9809	10732	12956
9	Драбівська	9226	12302	14311	16311	21407
10	Жашківська	5255	6567	8173	10156	6768
11	Звенигородська	12445	8956	15055	13390	7473
12	Золотоніська	9489	17474	19943	52853	43697
13	Кам'янська	7203	7366	9501	7693	8289
14	Канівська	13559	9331	1902	16013	276
15	Катеринопільська	4463	9882	7250	31410	10095
16	К.-Шевченківська	5898	17658	9495	7663	12576
17	Лисянська	6524	4238	1670	6351	11869
18	Маньківська	5436	11957	5350	20444	9468
19	Монастирищенська	3306	7961	10114	3803	7907
20	Смілянська	3361	7860	20231	15521	61784
21	Тальнівська	6949	16427	5850	9674	24003
22	Уманська	4925	4183	2520	6198	22134
23	Христинівська	5840	5503	8775	13006	13381
24	Черкаська	1271	11618	12923	14856	11002
25	Чигиринська	16407	43777	16491	10895	14418
26	Чорнобаївська	11446	17214	13688	10344	18038
27	Шполянська	5532	4420	15012	9303	35797
	Всього по РЦБС	158320	238162	208063	286616	353338
	Всього по ЦБС	219726	277832	261275	335616	422624
	ОУНБ	1638	5358	8084	14860	28159
	ОЮБ	1394	1482	759	1941	15063
	ОБД	5709	5036	6870	4476	8290
	Всього по області	228467	289708	276988	356883	474136

**Наявність документів державною мовою (в процентах)
(таблиця №4)**

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
	Ватутінська МЦБС	37,3	37,4	41,0	37,9	37,8
2	Смілянська	45,8	46,8	48,0	48,4	50,9
3	Уманська	35,0	35,3	36,1	37,4	38,6
4	Черкаська	42,1	42,3	43,3	44,2	44,9
5	Золотоніська	37,2	39,0	39,6	40,8	42,8
6	Канівська	43,7	44,7	43,8	42,0	42,9
7	ім. А. Гайдара	46,1	45,9	46,5	46,1	
	Всього по МЦБС	41,2	38,4	43,6	42,6	43,5
8	Городищенська	48,3	48,8	49,3	50,1	50,0
9	Драбівська	51,3	51,7	52,8	53,0	54,2
10	Жашківська	55,8	55,9	56,7	57,1	57,4
11	Звенигородська	52,2	52,7	50,5	50,7	50,5
12	Золотоніська	45,5	45,6	45,1	45,1	44,6
13	Кам'янська	46,6	46,7	47,6	47,7	47,6
14	Канівська	53,8	53,9	61,9	54,9	54,9
15	Катеринопільська	49,4	49,7	50,0	50,8	50,8
16	К.-Шевченківська	53,1	53,8	54,4	55,0	55,4
17	Лисянська	48,1	48,2	48,8	49,1	49,7
18	Маньківська	44,4	44,2	44,5	44,6	44,9
19	Монастирищенська	55,3	55,7	56,2	56,4	53,7
20	Смілянська	58,5	58,7	58,9	59,1	61,1
21	Тальнівська	42,6	42,5	42,8	42,8	42,0
22	Уманська	47,5	47,7	48,5	48,8	49,4
23	Христинівська	52,1	52,3	52,6	53,1	53,6
24	Черкаська	58,3	63,4	63,9	64,5	65,1
25	Чигиринська	50,6	51,3	51,7	52,4	52,9
26	Чорнобаївська	47,4	48,1	48,7	49,0	49,2
27	Шполянська	42,6	43,1	43,5	44,1	45,3
	Всього по РЦБС	50,0	50,5	50,8	51,2	51,5
	Всього по ЦБС	48,6	49,1	49,7	49,8	50,3
	ОУНБ	5,1	5,2	5,4	5,6	5,8
	ОЮБ	36,8	37,4	37,9	38,6	41,0
	ОБД	29,7	30,0	31,3	31,7	32,8
	Всього по області	39,6	39,9	39,7	40,4	40,6

Видача документів (таблиця №5)

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
1	Ватутінська МЦБС	145206	141682	146172	144399	143101
2	Смілянська	668800	668828	668905	675923	630635
3	Уманська	625784	627228	626756	626830	626833
4	Черкаська	856300	864190	860861	846304	820440
5	Золотоніська	20369	22892	23715	22933	19833
6	Канівська	97860	98500	105226	92588	100391
7	ім. А. Гайдара	82912	81842	81732	59849	39232
	Всього по МЦБС	2537231	2505222	2513367	2468826	2380465
8	Городищенська	635678	636774	637038	636556	631980
9	Драбівська	562324	563892	569912	572358	567984
10	Жашківська	494523	485201	525002	525069	525573
11	Звенигородська	570745	563421	552732	543578	543456
12	Золотоніська	517112	527905	539344	529158	525009
13	Кам'янська	442488	436425	402320	401671	398968
14	Канівська	271077	265368	262733	264517	258921
15	Катеринопільська	571284	565421	557560	516756	440786
16	К.-Шевченківська	552577	559931	554139	559208	511652
17	Лисянська	361568	363307	358012	350996	349666
18	Маньківська	449472	482601	514483	520033	520031
19	Монастирищенська	532971	528578	535001	542947	539525
20	Смілянська	426017	424714	420974	410846	403071
21	Тальнівська	525075	527174	525599	529731	528173
22	Уманська	529985	529592	529819	529789	529268
23	Христинівська	539483	544600	544976	545397	542199
24	Черкаська	532606	533744	534296	534552	534563
25	Чигиринська	412644	391917	392000	380835	380882
26	Чорнобаївська	634384	634456	640395	633074	537285
27	Шполянська	621290	620950	614447	615049	608214
	Всього по РЦБС	10183303	10185771	10210322	10142120	9877206
	Всього по ЦБС	12720534	12690993	12723689	12610946	12218439
	ОУНБ	1371364	1386709	1378210	1392010	1339529
	ОЮБ	359535	347098	334544	344212	336823
	ОБД	535701	540357	531018	518741	518178
	Всього по області	14987134	14965157	14967521	14865919	14414269

**Видача документів державною мовою (в процентах)
(таблиця №6)**

№ п/п	Назва ЦБС	2004	2005	2006	2007	2008
	Ватутінська МЦБС	52,9	60,7	58,6	60,0	55,2
2	Смілянська	46,1	49,6	49,4	49,6	52,7
3	Уманська	48,7	56,8	57,2	57,5	60,8
4	Черкаська	52,2	54,9	57,0	55,5	54,3
5	Золотоніська	43,7	48,7	41,0	41,7	47,9
6	Канівська	43,9	46,2	47,0	48,1	45,8
7	ім. А. Гайдара	43,2	48,1	43,2	43,8	39,1
	Всього по МЦБС	49,1	53,3	54,1	54,0	55,2
8	Городищенська	54,5	57,4	57,2	58,4	57,3
9	Драбівська	59,1	55,7	60,5	60,8	62,3
10	Жашківська	58,5	58,5	56,1	57,5	60,4
11	Звенигородська	58,0	59,4	63,0	64,2	63,8
12	Золотоніська	52,7	53,0	55,5	52,9	59,3
13	Кам'янська	51,9	50,7	54,6	58,1	54,2
14	Канівська	61,8	74,1	66,5	63,7	59,7
15	Катеринопільська	52,5	50,8	52,9	52,5	54,2
16	К.-Шевченківська	61,6	54,6	61,0	62,7	60,9
17	Лисянська	55,8	55,9	57,4	58,9	58,2
18	Маньківська	50,6	55,5	53,1	56,7	52,8
19	Монастирищенська	53,9	54,9	54,2	56,4	58,0
20	Смілянська	55,5	58,7	55,9	55,6	56,6
21	Тальнівська	59,1	58,7	58,7	58,8	59,9
22	Уманська	60,2	58,7	58,7	59,5	61,8
23	Христинівська	57,1	58,7	60,5	59,7	60,2
24	Черкаська	56,8	60,0	59,2	58,1	56,7
25	Чигиринська	59,4	59,5	61,0	59,6	60,7
26	Чорнобаївська	55,5	59,5	59,9	59,6	63,9
27	Шполянська	47,8	47,5	47,7	47,6	51,2
	Всього по РЦБС	56,2	56,4	57,6	57,7	59,0
	Всього по ЦБС	54,8	55,8	56,9	56,8	57,5
	ОУНБ	6,8	8,82	7,2	8,3	41,2
	ОЮБ	34,4	42,2	42,5	48,9	52,2
	ОБД	45,1	43,9	44,0	44,4	52,2
	Всього по області	49,5	50,7	51,5	51,6	55,7

Середні показники (таблиця №7)

№ п/п	Назва ЦБС	Читаність					Обертаність				
		2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
1	Ватутінська МЦБС	25,2	25,6	26,2	26,4	26,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2
2	Смілянська	26,6	26,7	26,7	16,5	26,0	2,4	2,5	2,6	2,6	2,6
3	Уманська	27,5	27,9	27,8	29,9	27,9	2,0	2,0	2,3	2,1	2,2
4	Черкаська	33,7	31,3	30,5	30,5	30,7	1,6	1,6	1,7	1,7	1,6
5	Золотоніська	13,5	15,1	15,8	15,4	13,2	0,6	0,7	0,9	0,8	0,7
6	Канівська	25,9	26,3	28,1	26,3	32,9	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8
7	ім. А. Гайдара	30,3	30,1	30,0	29,2	19,6	1,4	1,4	1,5	1,1	0,8
	Всього по МЦБС	27,7	28,2	28,1	28,0	28,5	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
8	Городищенська	22,5	22,4	22,7	22,2	23,1	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
9	Драбівська	19,4	19,6	20,0	20,1	20,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4
10	Жашківська	20,6	19,6	21,7	21,9	21,9	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5
11	Звенигородська	23,8	22,0	22,2	22,0	21,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8
12	Золотоніська	19,8	20,0	21,6	21,4	21,4	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0
13	Кам'янська	25,1	25,4	25,7	23,3	24,3	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5
14	Канівська	15,4	15,8	16,1	15,7	17,0	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
15	Катеринопільська	26,2	26,4	26,8	27,3	24,7	0,7	0,7	0,8	0,7	1,1
16	К.-Шевченківська	20,0	20,2	20,1	20,4	22,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
17	Лисянська	22,7	21,3	21,1	21,3	21,3	1,1	1,1	1,1	1,0	1,2
18	Маньківська	20,3	22,7	21,1	20,6	21,1	0,9	1,6	1,0	1,0	1,1
19	Монастирищенська	24,0	23,9	25,0	26,8	24,9	1,8	1,8	1,9	1,9	1,6
20	Смілянська	21,3	21,7	21,9	22,1	22,1	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1
21	Тальнівська	23,2	24,0	23,8	24,0	24,1	1,5	1,2	1,6	1,7	1,7
22	Уманська	18,5	18,4	18,4	18,4	18,6	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2
23	Христинівська	23,7	21,9	23,8	23,7	23,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
24	Черкаська	16,5	16,8	17,0	16,9	16,9	1,8	1,8	2,0	2,0	2,1
25	Чигиринська	21,8	21,7	21,8	22,1	22,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
26	Чорнобаївська	20,1	20,2	20,3	20,3	19,7	1,3	1,3	1,3	1,4	1,2
27	Шполянська	22,9	22,9	23,8	23,3	23,7	1,9	1,9	1,8	1,9	2,1
	Всього по РЦБС	21,1	21,3	21,6	21,5	21,6	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2
	Всього по ЦБС	22,3	22,4	22,6	22,5	22,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
	ОУНБ	71,6	80,4	79,6	81,1	89,3	0,58	0,58	0,58	0,59	0,57
	ОЮБ	43,6	43,9	30,5	33,8	33,4	2,1	2,1	1,9	2,0	2,0
	ОБД	33,2	36,4	36,7	36,1	36,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
	Всього по області	24,5	24,7	24,7	24,7	24,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

Підготувала
Редактор
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний набір

Р.П. Круценко
Г.С. Круглякова
К.С. Бугаєнко
Г.П. Степаненко